

Dnr zA23-0009
2023-10-26

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm
u.registrator@regeringskansliet.se

Synpunkter på regeringens forskningspolitik U2023/01467

Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond (RJ) har inbjudits att inkomma med synpunkter på regeringens forskningspolitik.

Som en av de stora finansiärerna i Sverige av forskning inom humaniora och samhällsvetenskap såg RJ positivt på hur områdena humaniora och samhällsvetenskap betonades i propositionen *Forskning, frihet, framtid – kunskap och innovation för Sverige* (prop. 2020/21:60), både genom förslaget om ett Bildningslyft, och genom att propositionen betonade hur viktiga dessa både vetenskapsområden är för FN:s hållbarhetsmål, Agenda 2030.

Inför kommande proposition önskar RJ betona följande:

Globala utmaningar ställer humanvetenskaperna i centrum

Inom både de akuta och mer långsiktiga samhällsutmaningarna vi står inför är kunskap inom humaniora och samhällsvetenskap viktig. I en värld där samtiden och framtiden är oförutsägbar behöver vi en fördjupad förståelse av hur samhällen fungerar, hur globala hot kan bemötas och hur nya innovationer bäst implementeras. De senaste åren har visat att oförutsedda kedjor av händelser snabbt kan förvandlas till stora, globala utmaningar där väl förankrad vetenskaplig kunskap är nödvändig för hållbara analyser och problemlösningar. Tekniska lösningar kräver samhällseliga och kulturella kunskaper för att effektivt kunna implementeras. Humanistisk och samhällsvetenskaplig forskning behövs både för att avgränsa och formulera de relevanta forskningsfrågorna och för att finna lösningar på vår tids stora utmaningar.

Excellens och bredd – kvalitet i svensk forskning

I propositionen *Forskning, frihet, framtid – kunskap och innovation för Sverige* (prop. 2020/21:60) fördes diskussioner om en höjning av kvaliteten i svensk forskning kopplat till det svenska högskolelandskapets utveckling. RJ stödjer tanken om högskolans roll för att skapa samverkan och utveckling både på lokal och regional nivå. En väl utbyggd högre utbildning i hela landet spelar stor roll för den regionala utvecklingen. Utifrån RJ:s dialoger med svenska lärosätena kan vi konstatera att högskolor och mindre universitet stimulerar fler studenter till högskolestudier, skapar arbetstillfällen både inom högskolan och i det omgivande samhället, och kan bidra till dynamiskt samverkansarbete.

De mindre universiteten strävar på olika sätt efter att skapa profilerade forskningsområden för att effektivare använda de resurser som finns. De ämnesområden RJ stödjer, humaniora och samhällsvetenskap, förefaller ofta ha det svårt att finna en naturlig plats dessa lärosätens profileringsarbete. Samtidigt kan man konstatera att den forskning inom humaniora och samhällsvetenskap som bedrivs vid de stora forskningsuniversiteten står sig väl i internationell jämförelse.

RIKSBANKENS
JUBILEUMSFOND

FRÄMJAR HUMANIORA
OCH SAMHÄLLSVETENSKAP

För att svensk humanistisk och samhällsvetenskaplig forskning ska nå högsta kvalitet behövs sannolikt en fortsatt nationell koncentration av resurser till de idag starkaste universitetsmiljöerna. Det vore därutöver angeläget om åtminstone några av de nya universiteten och mindre högskolorna uppmuntras att profilera sig inom detta område.

Forskningsinfrastruktur

Liksom för övriga forskningsområden är en fungerande forskningsinfrastruktur nödvändig för att utveckla humaniora och samhällsvetenskap. En effektiv användning av de möjligheter som den snabba digitala utvecklingen ger är lika viktigt för humaniora och samhällsvetenskap som för andra vetenskapsområden. För att stärka infrastrukturområdet inom humaniora och samhällsvetenskap ser RJ behov av samordning, tydligare ansvarsfördelning och ett mer differentierat system för bedömning, prioritering och finansiering av olika typer av forskningsinfrastrukturer. RJ instämmer i den bedömning och de förslag som lämnats i SOU 2021:65 *Stärkt fokus på framtidens infrastruktur* rörande de nationella digitala infrastrukturen för forskningsändamål och betonar vikten av att dessa skyndsamt samlas i en gemensam organisation.

Marika Hedin, vd